

Nederlandse samenvatting
Effects of an EU 55% GHG
reduction target

Nederlandse samenvatting Effects of an EU 55% GHG reduction target

Delft, CE Delft, oktober 2020

Deze notitie is opgesteld door: Bettina Kampman

CE Delft

Committed to the Environment

CE Delft draagt met onafhankelijk onderzoek en advies bij aan een duurzame samenleving. Wij zijn toonaangevend op het gebied van energie, transport en grondstoffen. Met onze kennis van techniek, beleid en economie helpen we overheden, NGO's en bedrijven structurele veranderingen te realiseren. Al 40 jaar werken betrokken en kundige medewerkers bij CE Delft om dit waar te maken.

1 Inleiding

In december 2019 heeft de Europese Commissie de Green Deal gepubliceerd, een ambitieuze strategie om de huidige klimaat- en milieu-uitdagingen aan te pakken. De Green Deal verhoogt de klimaatambitie van de EU voor 2030 en 2050 en beschrijft het ingrijpende beleid dat nodig is om deze doelen te halen. Eén van de belangrijkste ambities van de Green Deal is om de EU-doelstelling voor de vermindering van broeikasgassen voor 2030 te verhogen van ten minste 40 naar 50 of 55%, vergeleken met het niveau van 1990. De Green Deal bevat ook een stappenplan met een breed scala aan beleidsinitiatieven en acties om dat doel te bereiken. Veel van de initiatieven vereisen wijzigingen in huidige richtlijnen of verordeningen, of introductie van nieuwe EU-wetgeving.

Dit rapport, opgesteld in opdracht van het Nederlandse ministerie van Economische Zaken en Klimaat, geeft een overzicht van de belangrijkste beleidsveranderingen op EU-niveau die kunnen worden verwacht, en een inschatting van hun mogelijke impact op het Nederlandse klimaatbeleid. De reikwijdte van deze studie omvat alle energie- en klimaatgerelateerde beleidsmaatregelen, met uitzondering van de ESR (Effort Sharing Regulation), de LULUCF-verordening en de EU ETS.

2 De impact van de Green Deal

De plannen die in de Green Deal worden geschetst, bestrijken een breed spectrum aan onderwerpen. Veel houden verband met huidige EU-richtlijnen en verordeningen, die kunnen worden aangescherpt of uitgebreid om CO₂-reductie in de verschillende sectoren te versnellen. In de studie zijn de volgende richtlijnen geanalyseerd:

- richtlijn hernieuwbare energie recast (RED II);
- de energie-efficiëntie richtlijn (EED);
- de richtlijn over energieprestatie van gebouwen (EPBD);
- de richtlijn energiebelasting (ETD);
- CO₂-emissienormen voor auto's en bestelwagens;
- CO₂-emissienormen voor zware bedrijfsvoertuigen;
- richtlijn brandstofkwaliteit (FQD);
- richtlijn infrastructuur voor alternatieve brandstoffen (AFID);
- de Ecodesign-richtlijn.

Er zijn drie belangrijke categorieën van herzieningen naar voren gekomen die de grootste impact kunnen hebben:

1. Richtlijnen zouden **hogere indicatieve of bindende doelen** kunnen krijgen. Door hogere doelstellingen, met name op het gebied van duurzame energie en energie-efficiëntie, wordt het belang van een effectieve uitvoering van het Klimaatakkoord vergroot. Aanscherping kan ook extra Nederlandse beleidsinspanningen vergen die verder gaan dan het Klimaatakkoord. Het kan daarnaast ook helpen om in de hele EU technologische ontwikkelingen te versnellen, schaalvoordelen te creëren en investeringen in R&D en innovaties aan te moedigen. Dit kan zorgen voor lagere kosten van de technologieën die nodig zijn om de Nederlandse klimaatdoelen te halen.
2. Europese regelgeving zou fabrikanten kunnen verplichten om te voldoen aan **strengere eisen op het gebied van energieverbruik of CO₂-uitstoot**. Dit soort EU-beleid kan resulteren in energiezuinigere apparaten (via de Ecodesign-richtlijn) en voertuigen (CO₂ en auto's/bestelwagens/zware voertuigen) en zal het energieverbruik verminderen. Verder kunnen strengere energie-efficiëntienormen van producten en materialen bijdragen aan het creëren van een gelijk speelveld voor de Nederlandse industrie in de EU en wereldwijd. Deze regelgeving vereist geen additionele nationale inspanningen.

3. EU-richtlijnen kunnen extra **financiële beleidsstimulansen** bieden, zoals minimale CO₂-tarieven, afschaffing van energiebelastingvrijstellingen en financiële instrumenten (waaronder innovatiesteun). Hierdoor kan het proces van nationaal klimaatbeleid worden versneld. Het zou bestaand beleid effectiever kunnen maken, kansen kunnen bieden voor nieuwe beleidsinstrumenten en uiteindelijk het halen van de Nederlandse klimaatdoelstellingen makkelijker maken. Gelijkschakelen van financiële prikkels in de EU zal *carbon leakage* verminderen en bijdragen tot een gelijk speelveld voor de industrie.

Daarnaast zijn een groot aantal herzieningen van ondersteunende en faciliterende bepalingen in de richtlijnen denkbaar. Een strengere handhaving van de nationale uitvoering van het huidige EU-beleid lijkt ook waarschijnlijk. De beleidsplannen in deze richting konden echter nog niet geconcretiseerd worden.

Ons rapport identificeert de mogelijk belangrijkste herzieningen van een reeks richtlijnen en verordeningen, op basis van recente publicaties en een aantal interviews met experts. De inschattingen zijn echter nog erg onzeker; de Europese Commissie is nog bezig met het voorbereidende werk om concrete beleidsvoorstellen te ontwikkelen.

3 Impact op het Nederlandse klimaatbeleid

Een aanzienlijk deel van de mogelijke herzieningen van EU-richtlijnen zal aanscherping van het nationale beleid vereisen. Dit betekent dat een breed scala aan plannen en doelen uit het Klimaatakkoord wellicht moet worden aangescherpt en/of versneld.

Herziening van EU-beleid kan ook extra kansen creëren voor Nederland. Het kan bijdragen aan een gelijk speelveld voor de Nederlandse industrie, waardoor *carbon leakage* en concurrentievervalsing worden verminderd. Innovaties en kostenvermindering van duurzame technologieën kunnen worden versneld.

Andere effecten, zoals gevolgen voor de kosteneffectiviteit van het Nederlandse klimaatbeleid en de energiekosten voor eindgebruikers, kunnen ook optreden, maar in het kader van deze studie kon niet worden beoordeeld of deze negatief of positief zullen uitvallen.

De conclusie van het rapport is dat de mogelijke herzieningen van de EU-richtlijnen en -verordeningen in het algemeen in overeenstemming zijn met de plannen en de strategie van het Klimaatakkoord. Sommige vereisen versnelling van de ontwikkelingen die al in het akkoord zijn voorzien, andere faciliteren de nationale klimaatmaatregelen of realiseren CO₂-besparing in Nederland zonder dat aanvullende nationale maatregelen nodig zijn. Bij beleidsvorming kunnen de details echter van grote invloed zijn, het is daarom belangrijk om de komende jaren nauw betrokken te blijven bij het Europese beleidsvormingsproces. Een gedetailleerde analyse per richtlijn is te vinden in de *factsheets* die voor dit onderzoek zijn ontwikkeld. Een beknopte samenvatting van de belangrijkste bevindingen per richtlijn is opgenomen in een tabel in de Engelse samenvatting.

Op basis van de verschillende analyses is een inschatting gemaakt van de effecten die de mogelijke herzieningen kunnen hebben op de nationale ambities voor hernieuwbare energie, energie-efficiëntie en broeikasgasreductie in 2030. In Tabel 1 is de hieruit voortvloeiende reductie van broeikasgasemissies in Nederland in 2030 (bovenop de huidige emissieprognoses) weergegeven. In deze berekeningen is geen rekening gehouden met de mogelijke interacties tussen verschillende maatregelen en richtlijnen. De effecten kunnen dus niet bij elkaar worden opgeteld. Van sommige mechanismen/richtlijnen konden de effecten niet worden bepaald, deze velden zijn leeg gelaten.

Tabel 1 - Effecten van herziening op het halen van Nederlandse klimaatambities van 2030, in broeikasgasemissiereductie

	Reikwijdte effecten (Mton CO ₂ -eq.)	Mechanisme
Richtlijn hernieuwbare energie recast (RED II), vergeleken met KEV 2019	2,3-8,0	Hernieuwbare energieproductie
RED II vergeleken met KEV 2019 en Klimaatakkoord	0,0-1,7	Hernieuwbare energieproductie
Richtlijn energie-efficiëntie (EED)	3,6-10,9	Vermindering energievraag
Verordening CO ₂ -emissienormen voor personenauto's en lichte bedrijfsvoertuigen	0,0-0,4	Vermindering energievraag en nulemissie technologie
Verordening CO ₂ -emissienormen voor zware voertuigen		
Richtlijn energieprestatie van gebouwen (EPBD)	0,2-4,9	Vermindering energievraag
Richtlijn brandstofkwaliteit (FQD)	0	
Richtlijn infrastructuur alternatieve brandstoffen (AFID)		
Ecodesign Richtlijn		
Richtlijn energielasting (ETD)	0,0-2,6	Alle